

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 9CoPr/3/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4414218554
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 05. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ingrid Radošická Vallová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2018:4414218554.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Ingrid Radošickej Vallovej a členov senátu JUDr. Kataríny Marčekovej a Mgr. Andrey Szombathovej-Polákovej, v právnej veci žalobkyne: C. E., nar. XX. XX. XXXX, bytom P., H. XX, zastúpená JUDr. Evou Hrinkovou, advokátkou, so sídlom Bratislava, Hečkova 18, proti žalovanému: Kartoma s. r. o. so sídlom Nové Zámky, Zelená 23, zastúpený Advokátskou kanceláriou Timoranská & Štofková, s. r. o., so sídlom Nové Zámky, Podzámska 32, IČO: 36 813 401, o určenie rozsahu zodpovednosti za pracovný úraz, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Nové Zámky zo dňa 15. novembra 2017 č. k 17Cpr/4/2014-195 takto

rozhodol:

Odvolačný súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu **potvrdzuje**.

Žalovanému priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala určenia rozsahu zodpovednosti za pracovný úraz zamietol a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Po právnej stránke svoje rozhodnutie súd prvej inštancie odôvodnil ust. § 137d CSP, § 14, § 195 ods. 1, 2 a § 196 ods. 1 písm. a/ Zákonníka práce, ako aj vykonaným dokazovaním. Žalobkyňa v konaní tvrdila, že utrpela pracovný úraz dňa 23. 09. 2011 na pracovisku žalovaného a to po preradení na prácu - vysekávanie krabíc na plošný valcový list FVL 2000, na ktorom v čase preradenia bola už malá výseková forma. Tvrdila, že žalovaný je zodpovedný za pracovný úraz, pretože nebola preškolená na prácu na predmetnom pracovnom stroji, nemala poskytnuté adekvátne ochranné pracovné prostriedky a postupy, ktoré by úrazu zabránili.

2. V konaní bolo preukázané, že žalobkyňa bola prijatá na pracovné miesto výrobný robotník - spracovateľ papiera s pracovnou činnosťou vykonávaní jednoduchých pracovných úkonov - obsluha výrobného stroja a montážne práce. Z predložených listinných dôkazov a to zo záznamu zo vstupného školenia z 03. 09. 2009 vyplynulo, že žalobkyňa absolvovala vstupné školenie o BOPZ, vrátane starostlivosti o bezpečnosť práce z hľadiska spoločenského významu, úrazové štatistiky o zaobchádzaní s elektrickými zariadeniami, návodmi na obsluhu strojov, prístrojov a zariadení o bezpečných pracovných postupoch. Z prezenčnej listiny z 27. 01. 2011, ako aj zo záznamu z výchovy vzdelávania a overenia vedomostí z BOPZ z 27. 01. 2011 súd mal preukázané, že žalobkyňa absolvovala školenie o BOZP. Z výpovede svedka O.. H. B., ako aj z výpovede žalovaného (konateľa) mal súd za preukázané, že žalobkyňa bola po prijatí do zamestnania zaškoloňovaná na viaceré pracovné stroje bezpečnostným technikom O.. B., ktoré školenie prebiehalo tak, že zamestnanci si prechádzali jednotlivé pracovné stroje, pretože v rámci náplni svojej práce pracovali s viacerými pracovnými strojmi. Žalobkyňa bola poučená k práci a k obsluhu plošného valcového lisu typu FVL2000, ktorý je univerzálnym zariadením a ktorý

vyrába podľa rôznych foriem, má samostatný pohon. Na jednej strane sa vkladá materiál a na druhej strane vychádza finálny výrobok.

3. Žalobkyňa vo svojej výpovedi dňa 08. 09. 2017 potvrdila, že na pracovnom stroji, na ktorom došlo k pracovnému úrazu, bola zaškoloovaná tak, že zamestnancom bolo povedané, aby si dávali pozor na prsty, bolo im ukázané, kde sa stroj zapína a vypína a kolegyňa predviedla, ako sa na uvedenom stroji pracuje. Dňa 23. 09. 2011, po obednej prestávke bola priradená na prácu na vysoko plošnom lise s malou raznicou, túto jej kolegyňa T. ukázala, ako aj presný postup, ako ukladať papier, aby sa raznica dotýkala krajov. Žalobkyňa vo svojej výpovedi potvrdila, že v čase pracovného úrazu bol plošný lis zabezpečený ochranným krytom, ktorý mal chrániť pred pracovným úrazom. Z pripojeného vyšetrovacieho spisu OR PZ Nové Zámky č. ORP-1784/NZ-NZ-2011 vyplynulo, že po preradení žalobkyne na uvedený stroj, pri ktorom došlo k pracovnému úrazu, po začatí vysekávacích prác, túto prácu vykonávala nejaký čas bezproblémovo, až následne došlo k pracovnému úrazu. Znamená to, že k pracovnému úrazu nedošlo bezprostredne po preradení na uvedený vysekávací lis.

4. Zo záznamu o odbornej prehliadke a odbornej skúške elektrického zariadenia - plošného valcového lisu FVL2000, ako aj odborného stanoviska č. 01395/4/2013 Technickej inšpekcie a. s. z 28. 02. 2013 bolo preukázané, že elektrické zariadenie - pracovný stroj vyhovuje STN a je bezpečný a spoľahlivý plynulej prevádzke a splňa požiadavky bezpečnosti technických zariadení overených skúškou.

5. Vzhľadom na to, že v danom prípade išlo o pracovný úraz s ťažkou ujmu na zdraví, bol pracovný úraz vyšetrovaný Inšpektorátom práce opakovane, pričom z pripojeného administratívneho spisu Sociálnej poisťovni mal súd za preukázané, že zo strany zamestnávateľa Kartoma s. r. o. Nové Zámky neboli zistené žiadne nedostatky v príčinnej súvislosti s udalosťou. V rámci šetrenia o vzniku príčin pracovného úrazu žalobkyne vyplynulo, že táto potvrdila, že bola zacvičovaná a oboznámená s návodom na používanie a obsluhu valcového výsekového lisu FLV2000. Zo zápisnice Inšpektorátu práce z 19. 06. 2000 pod č. 1/55/2.2/2012 o výsledku vyšetrovania pokusu pracovného úrazu, ktorým bola spôsobená ťažká ujma na zdraví zo dňa 23. 09. 2011, ktorý bol vykonaný dňa 19. 06. 2012 v spoločnosti Kartoma s. r. o. na predmetnom valcovom vysekávacom lise FVL2000 s vysekávacou formou (raznicou L07032803) mal súd preukázané, že na uvedenom valcovom vysekávacom lise bol opakovane vykonaný pracovný úkon rovnaký ako pri vzniku predmetného pracovného úrazu žalobkyne, pričom sa jednalo o vysekávanie kartónových obalov na predmetnom lise za použitia rovnakej vysekávacej formy a obalového materiálu. Celý pracovný proces výroby predmetných kartónových obalov prebehol bez komplikácií a to pri viacnásobnom opakovaní. Kartón na raznici nebolo nutné pridržovať po spustení stroja do chodu. Veľkostné a kvalitatívne parametre vysekávacej formy (raznice) a materiálu (kartónu) boli zhodné s tými, s ktorými pracovala žalobkyňa v čase vzniku pracovného úrazu. Zabezpečovacie zariadenie bolo pri správnom bezpečnostnom pracovnom postupe zo strany obsluhy plne účinné a po kontakte napríklad s ľudskou rukou bol stroj ihneď zastavený. Pred vykonaním vyšetrovacieho pokusu bola poškodená prizvaná, pričom účasť na vyšetrovacom pokuse odmietla.

6. Zo záverov Inšpektorátu práce súd teda nemal preukázané žiadne pochybenie na strane žalovaného. V konečnom dôsledku ani tvrdenia žalobkyne o tom, že bola pod nátlakom a v dôsledku aktuálneho negatívneho fyzického a psychického stavu Ing. B. donútená podpísať Záznam o registrovanom pracovnom úraze a Určenie rozsahu zodpovednosti pri pracovnom úraze, v konaní nebolo preukázané, pričom samotná žalobkyňa na pojednávaní dňa 08. 09. 2017 po predložení listín potvrdzovala, že sa jedná o listiny, ktoré podpísala a podpis na uvedených listinách je jej vlastnoručným podpisom. Žalobkyňa napokon v konaní ani nenavrholala žiaden dôkaz na podporu svojho tvrdenia o tom, že bol na ňu vyvíjaný nátlak za účelom podpisu uvedených listín.

7. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti a dôkazy súd nepovažoval za relevantnú skutočnosť, k akému dátumu boli podpísané listiny Záznam o registrovanom pracovnom úraze a Určenie rozsahu zodpovednosti pri pracovnom úraze a či do listiny bol vpísaný súhlas s priebehom pracovného úrazu žalobkyňou alebo žalovaným z dôvodu, že jedine súd v občianskom súdnom konaní je oprávnený riešiť, ako aj s konečnou platnosťou posúdiť spor medzi zamestnancom a zamestnávateľom, ktorý rieši základ nároku poškodeného zamestnanca na jednotlivé plnenie vyplývajúce zo zodpovednosti zamestnávateľa za škodu spôsobenú pracovným úrazom alebo chorobou z povolania, ktorý treba považovať za spor vyplývajúci z pracovného vzťahu, preto súd rozhodol tak, že žalobu ako nedôvodnú zamietol.

8. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol v zmysle § 262 ods. 1 CSP s poukazom na § 255 ods. 1 CSP, pretože bol žalovaný v súdnom spore v plnom rozsahu úspešný.

9. Rozsudok súdu prvej inštancie napadla v zákonnej lehote odvolaním žalobkyňa, ktorá sa domáhala jeho zmeny a vyhovenia žaloby v celom rozsahu. V dôvodoch svojho odvolania poukázala na rozhodnutie súdu prvej inštancie, ako aj na zákonné ustanovenia § 195 ods. 1, 2, § 196 ods. 1 až 5 Zákonníka práce a mala za to, že podľa právnej literatúry zamestnávateľ musí preukázať, že zamestnanec porušil právne alebo ostatné predpisy na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia alebo pokyny na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia. Zamestnávateľ musí preukázať aj skutočnosť, že zamestnanec zavinene porušil bezpečnostné predpisy. Pri posudzovaní otázky, či konanie zamestnanca možno považovať za ľahkomyseľné, treba prihliadať na viaceré skutočnosti, a to aj na vek zamestnanca, kvalifikáciu, dosiahnuté vzdelanie, dĺžku praxe, pracovné zaradenie a ďalšie skutočnosti. Inak sa posudzuje rovnaké konanie mladého zamestnanca bez praxe a inak konanie staršieho zamestnanca s dlhoročnou praxou. Za ľahkomyseľné konanie nemožno považovať bežnú neopatrnosť a konanie vyplývajúce z rizika práce.

Súd pri posudzovaní zodpovednosti zamestnávateľa vôbec nebral do úvahy a neriadil sa dikciou Zákonníka práce, teda pri posudzovaní zodpovednosti zamestnávateľa sa neriadil zákonnými predpismi. Zdôraznila, že zodpovednosť zamestnávateľa je objektívna, pričom Zákonník práce v ust. § 196 Zákonníka práce upravuje, že zamestnávateľ sa môže zbaviť zodpovednosti celkom alebo sčasti z tam uvedených dôvodov.

Súd sa uspokojil s argumentáciou žalovaného, že Inšpektorát práce Nitra vykonal vyšetrovací pokus pracovného úrazu, ktorým bola spôsobená ťažká ujma na zdraví dňa 23. 09. 2011 a že všetko bolo v poriadku. Rovnako sa súd uspokojil s predloženým zápisom o prerokovaní odškodnenia z pracovného úrazu z 26. 09. 2011, ktoré vyhotovil ale žalovaný a z ktorého vyplýva, že sa žalovaný zbavil zodpovednosti v celom rozsahu, ako aj listinou Určenie rozsahu zodpovednosti po pracovnom úraze, z ktorého vyplýva, že žalobkyňa súhlasila s rozsahom zavinenia zo strany zamestnanca na 100%, čo potvrdila svojím podpisom. Súd sa však pri rozhodovaní nezaoberal podstatnou skutočnosťou a to, že napriek tomu, že podľa dokladov predložených žalovaným má byť stroj v poriadku, žalobkyni sa vážny úraz stal. Ďalej sa nezaoberal skutočnosťou, prečo sa stroj, keď bol plošný lis zabezpečený ochranným krytom, nevypol, ale vtiahol žalobkyni ruku až po lakeť. Nezanedbateľnou nie je ani tá skutočnosť, že zamestnávateľ mal upravovať listiny, a to konkrétne dátumy podpisov na listinách, najmä Určenie rozsahu zodpovednosti po pracovnom úraze. Konateľ žalovaného osobne vypovedal, že listinu podpísal (26. 09. 2011) a už na nej bol podpis žalobkyne, hoci na listine uvedených dátumov podpísala listinu ako posledná až žalobkyňa (30. 09. 2011). Nie je preto žiaden logický dôvod na to, aby podpísala žalobkyňa listinu, kde by uviedla, že za pracovný úraz je zodpovedná ona sama.

Z vykonaného dokazovania je zrejmé, že zamestnávateľ nepreukázal, že zamestnanec porušil právne alebo ostatné predpisy na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia alebo pokyny na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia, a že teda zavinene porušila bezpečnostné predpisy. Rovnako v konaní nedošlo k preukázaniu skutočnosti, prečo stroj na vyrezávanie krabíc nezastal/nevypol a to aj napriek tomu, že tam bol ochranný kryt, keď sa tam ocitla ruka žalobkyne (a prečo vtiahol stroj žalobkyni ruku až po lakeť). Listiny vyhotovené zamestnávateľom nie sú listinami spôsobilými zbaviť zodpovednosti zamestnávateľa. Boli vyhotovené žalovaným vo svoj prospech a na ochranu záujmov žalovaného.

10. Žalovaný vo svojej replike navrhol rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť. Poukázal na rozsiahle dokazovanie, a to vo vzťahu k tvrdeniam žalobkyne aj vo vzťahu k obrane žalovaného. Pokiaľ žalobkyňa poukazuje na to, že mala nie slobodne podpísať listiny súvisiace s pracovným úrazom, v ktorých svojím podpisom potvrdila svoju zodpovednosť za vznik úrazu, takéto jej tvrdenia neboli preukázané. Podstatné pre dané konanie sú dôkazy predkladané žalovaným, ktorý sa bránil tým, že z jeho strany boli splnené všetky povinnosti na úseku BOZP, stroj, na ktorom žalobkyňa pracovala, vrátane jej príslušenstva, bol plne spôsobilý na prevádzku a bol opatrený všetkými bezpečnostnými prvkami. Mechanizmus vzniku úrazu nasvedčuje tomu, že žalobkyňa nakladala pri práci so strojom nedovoleným spôsobom, v dôsledku čoho jej bol úraz spôsobený. Napokon poukazuje na všetky listinné dôkazy, ktoré v konaní predkladala na základe vykonaného dokazovania má za to, že nebolo možné v žiadnom prípade jeho zodpovednosť za vznik úrazu vyvodiť.

11. Žalobkyňa v odvolacej replike na vyjadrenie žalovaného uviedla, že ku všetkým okolnostiam úrazu a splneniu všetkých povinností na úseku BOZP sa vyjadrovala osoba - O.. B., ktorý bol v zmluvnom vzťahu so žalovaným a vykonával pre neho činnosti súvisiace s bezpečnosťou pri práci a poberal od neho odplatu. Je preto vylúčené, aby vypovedal proti osobe, s ktorou je zmluvne zviazaný a pre ktorú vykonáva činnosť, za vykonanie ktorej poberá odmenu. Uvedenému svedčí aj fakt, že jej dal podpísať v nemocnici listinu, v ktorej bolo uvedené, že zamestnávateľ sa zbavuje zodpovednosti za spôsobený úraz a že postihnutý zamestnanec je zodpovedný za úraz v rozsahu 100%. Má za to, že z dokazovania vyplynulo, že zamestnávateľ nepreukázal, že zamestnanec porušil právne alebo ostatné predpisy na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia, a teda nebolo preukázané zavinenie porušenia bezpečnosti predpisov žalobkyňou.

12. K uvedenému vyjadreniu sa opätovne vyjadril žalovaný, ktorý poukázal na svedeckú výpoveď O.. B., výsluchom ktorého nič nenasvedčovalo tomu, že by jeho výpoveď bola neobjektívna. Práve naopak, v spore, ktorý sa týka dodržiavania bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, môže relevantné skutočnosti ozrejmiť práve bezpečnostný technik. Okrem toho je potrebné uviesť, že výpoveď tohto svedka a jeho závery a správy vydané v rámci prešetrovania tohto úrazu sú plne zhodné aj so závermi iných orgánov, ktoré predmetný pracovný úraz prešetrovali. Poukazuje na tú skutočnosť, že predmetom konania bolo určenie rozsahu zodpovednosti žalovaného za vzniknutý pracovný úraz a bolo preto na strane žalobkyne, aby preukázala zodpovednosť žalovaného, a nie naopak.

13. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“ účinného v čase podania odvolania) po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP) oprávnenou stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa a po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom stanovené náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) preskúmal rozhodnutie súdu prvej inštancie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), postupom bez nariadeného odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), s verejným vyhlásením rozsudku, ktoré bolo oznámené na verejnej tabuli a webovej stránke minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP) dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je potrebné ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdiť.

14. Podľa § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konanie začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

15. Podľa § 470 ods. 2 vety prvej CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

16. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

17. Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

18. Predmetom konania je žaloba uplatnená na súde prvej inštancie dňa 22. 09. 2014 (za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku), ktorou sa žalobkyňa domáhala určenia, že žalovaný v plnom rozsahu zodpovedá za škodu, ktorú utrpela v priamej súvislosti s pracovným úrazom zo dňa 23. 09. 2011 na pracovisku žalovaného v F. W.. Žalobkyňa popísala priebeh úrazu tak, že pri vysekávaní krabíc mala položiť na raznicu vysekávacieho stroja papier, pravou rukou zapnúť stroj a ľavou rukou si pridriavala raznicu s papierom. Pri pracovnom úraze utrpela úraz prstov ľavej ruky, devastačné zranenie spojené s následnou amputáciou troch prstov ľavej ruky v celosti a jedného prstu čiastočne. V čase od 23. 09. 2011 do 07. 10. 2011 bola hospitalizovaná na Oddelení úrazovej chirurgie FNŠP Nové Zámky a následne preložená na Oddelenie plastickej chirurgie, na ktorom bola dňa 11. 10. 2011 podrobená operačnému zákroku a dňa 18. 10. 2011 prepustená do domáceho liečenia. Pracovník žalovaného jej mal dňa 26. 09. 2011 dať podpísať v nemocnici záznam o registrovanom pracovnom úraze, pričom tento zamestnanec jej mal pri podpise držať ruku a pomáhať jej s podpisom. Následne dňa 26. 09. 2011 žalovaný vykonal zápis o prerokovaní odškodnenia pracovného úrazu so záverom, že zamestnávateľ sa zbavuje zodpovednosti v plnom rozsahu. Podpisom predmetných listín argumentovala aj Sociálna

poisťovňa - Ústredie, keď rozhodnutím č. 20784-3/2014-BA z 13. 02. 2014 potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Nové Zámky sp. zn. 1113025298 z 12. 12. 2013, ktorým bolo rozhodnuté, že nemá nárok na úrazový príplatok v dôsledku pracovného úrazu z 23. 09. 2011, pričom rozhodnutie bolo odôvodnené práve skutočnosťou, že dňa 26. 09. 2011 žalobkyňa podpísala listinu, na ktorej vyhlásila, že zodpovedá za pracovný úraz. Žalobkyňa v priebehu celého konania dôvodila, že práve žalovaný je zodpovedný za vznik pracovného úrazu a jeho následky, pretože ju nepreškolil na prácu na uvedenom stroji a neposkytol jej adekvátne ochranné prostriedky a postupy, ktoré by takémuto úrazu zabránili. Z pracovnej zmluvy uzatvorenej medzi stranami sporu dňa 02. 09. 2009 vyplynulo, že žalobkyňa bola prijatá na pracovné miesto výrobný robotník - spracovateľ papiera s pracovnou činnosťou vykonávaní jednoduchých pracovných úkonov v závislosti od priamo vykonávanej pracovnej pozície - obsluha výrobného stroja a montážne práce, pracovný pomer bol uzatvorený na dobu určitú do 02. 09. 2010 so skúšobnou dobou 3 mesiace. Deň nástupu do práce bol určený na deň 03. 09. 2009.

19. Vychádzajúc z ust. § 137 písm. d/ CSP, ako aj ust. § 14, § 195 ods. 1, 2 a § 196 ods. 1 Zákonníka práce, ako aj zrušujúceho uznesenia Krajského súdu v Nitre zo dňa 20. 04. 2017 č. k. 9CoPr/3/2016-104 a vykonaného dokazovania súd prvej inštancie dospel k záveru, že v konaní nebolo preukázané, že žalovaný v plnom rozsahu zodpovedá za škodu, ktorú žalobkyňa utrpela v súvislosti s pracovným úrazom dňa 23. 09. 2011 na pracovisku žalovaného a z tohto dôvodu žalobu zamietol. Súd prvej inštancie poukázal na vyššie uvádzané uznesenie odvolacieho súdu, v zmysle ktorého spor medzi zamestnancom a zamestnávateľom, ktorý rieši základ nároku poškodeného zamestnanca na jednotlivé plnenia vyplývajúce zo zodpovednosti zamestnávateľa za škodu spôsobenú pracovným úrazom alebo chorobou z povolania, treba považovať za spor vyplývajúci z pracovno-právneho vzťahu, ktorý súd rieši v občianskom súdnom konaní. Sociálna poisťovňa pri rozhodovaní v dávkových veciach v zmysle § 198 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. nie je oprávnená samostatným rozhodnutím odstrániť spornosť týkajúcu sa rozsahu zodpovednosti zamestnávateľa za škodu ním spôsobenú. Žaloba o určenie rozsahu zodpovednosti zamestnávateľa za škodu spôsobenú pracovným úrazom je žalobou o určenie právnej skutočnosti, ktorá je prejudiciálne významná pre rozhodnutie v inom konaní o ďalších nárokoch žalobkyne (pred Sociálnou poisťovňou), a preto v priebehu konania netreba ani naliehavý právny záujem výslovne tvrdiť, ani preukazovať.

20. Odvolací súd preskúmal napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v dostatočnom rozsahu, potrebné pre zistenie rozhodujúcich skutočností, pričom z vykonaného dokazovania vyvodil i správny právny záver. Pokiaľ súd prvej inštancie dospel k záveru, že v konaní nebolo preukázané, že žalovaný zodpovedá za škodu, ktorú žalobkyňa utrpela v súvislosti s pracovným úrazom dňa 23. 09. 2011 na pracovisku žalovaného, je jeho záver správny. Súd prvej inštancie vo veci vypočul strany sporu, svedkov, zabezpečil si dostatočné listinné dôkazy na vyhodnotenie skutkového stavu, tieto dôkazy vyhodnotil v súlade s ust. § 191 ods. 1 CSP a z takto zisteného skutkového stavu vyvodil aj správny právny záver. Jeho rozhodnutie je vecne správne, odvolací súd sa s ním v celom rozsahu stotožnil, a preto ho ako vecne správne potvrdil. Zároveň odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie napadnutý rozsudok aj v dostatočnom rozsahu odôvodnil tak po právnej, ako aj skutkovej stránke a s týmto odôvodnením sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje, a preto na správnosť týchto dôvodov podľa § 387 ods. 2 CSP poukazuje.

21. Podľa § 195 ods. 1 Zákonníka práce, ak u zamestnanca došlo pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním k poškodeniu zdravia alebo k jeho smrti úrazom (pracovný úraz), zodpovedá za škodu tým vzniknutú zamestnávateľ, u ktorého bol zamestnanec v čase pracovného úrazu v pracovnom pomere.

Podľa § 195 ods. 6 Zákonníka práce, zamestnávateľ zodpovedá za škodu, aj keď dodržal povinnosti vyplývajúce z osobitných predpisov a ostatných predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, ak sa zodpovednosti nezbaví podľa § 196.

22. Podľa § 196 ods. 1 písm. a/ Zákonníka práce zamestnávateľ sa zbaví zodpovednosti celkom, ak preukáže, že jedinou príčinou škody bola skutočnosť, že škoda bola spôsobená tým, že postihnutý zamestnanec svojim zavinením porušil právne predpisy alebo ostatné predpisy na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, alebo pokyny na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, hoci s

nimi bol riadne a preukázateľne oboznámený a ich znalosť a dodržiavanie sa sústavne vyžadovali a kontrolovali.

23. Vychádzajúc z vyššie uvedených zákonných ustanovení je potrebné uviesť, že základným predpokladom vzniku pracovnoprávnej zodpovednosti zamestnávateľa za škodu spôsobenú pracovným úrazom alebo chorobou z povolania je existencia pracovno-právneho vzťahu medzi zamestnancom a zamestnávateľom. Zodpovednosť za škodu nastupuje odo dňa, ktorý bol určený ako deň nástupu do práce. Zamestnancovi za škodu spôsobenú pracovným úrazom zodpovedá zamestnávateľ, u ktorého je zamestnanec v dobe úrazu v pracovnom pomere. Pracovným úrazom sa rozumie poškodenie zdravia, ktoré zamestnanec utrpel pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s nimi, nezávisle od jeho vôle krátkodobým, náhlým a násilným pôsobením vonkajších vplyvov. Za pracovný úraz možno považovať aj úraz, ktorý sa stal následkom plnenia pracovných povinností, resp. došlo k nemu pre plnenie pracovných povinností zamestnanca. Zamestnávateľ sa nemôže zbaviť zodpovednosti len tým, že zamestnanec porušil bezpečnostný predpis, musí ísť o zavinené porušenie predpisov z oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

24. V právnej úprave ust. § 196 Zákonníka práce sú upravené liberačné dôvody, ide o právom uznané skutočnosti, ktoré majú za následok zbavenie sa zodpovednosti zamestnávateľa. Zákonodarca pri konštrukcii liberačných dôvodov v Zákonníku práce vychádzal z premisie, že aj keď zamestnávateľ objektívne zodpovedá za škodu, môže sa tejto zodpovednosti zbaviť a to poukázaním na protiprávne konanie zamestnanca. Použitie liberačných dôvodov znamená, že sa zamestnávateľ zbaví zodpovednosti za škodu úplne alebo čiastočne. Dôvodom zbavenia sa zodpovednosti zamestnávateľa môže byť len preukázané zavinené protiprávne konanie zamestnanca, ktoré je v príčinnej súvislosti so vznikom škody. Rozdiel medzi úplným a čiastočným zbavením sa zodpovednosti zamestnávateľa je v predpokladoch a účinkoch. Samotné predpoklady úplnej liberalizácie (úplného zbavenia sa zodpovednosti) a čiastočnej liberalizácie (čiastočné zbavenie sa zodpovednosti) sú v ust. § 196 Zákonníka práce taxatívne vymedzené, a preto ich nie je možné rozširovať. V prípade úplnej liberalizácie zamestnávateľ musí preukázať zavinenie zamestnanca, ktoré sa nepredpokladá. Zavinenie zamestnanca sa vzťahuje len na porušenie uvedených predpisov, ktoré bolo, t. j. preukázateľne muselo byť v príčinnej súvislosti s poškodením zdravia. Dôkazné bremeno pri zbavení sa zodpovednosti na základe prvého liberačného dôvodu (§ 196 ods. 1 písm. a/ Zákonníka práce) je na strane zamestnávateľa, ktorý musí preukázať, že:

- postihnutý zamestnanec porušil právne alebo ostatné predpisy na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, alebo pokyny,
- ide o zavinené porušenie predpisov zo strany zamestnanca,
- dotknutý zamestnanec bol s týmito predpismi riadne a preukázateľne oboznámený,
- zamestnávateľ znalosť týchto predpisov sústavne vyžadoval a kontroloval,
- predmetné skutočnosti boli jedinou príčinou škody.

25. Odvolací súd, viazaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania sa zaoberal v zmysle vyššie uvedeného jednotlivými námietkami žalobkyne uvádzanými v podanom odvolaní. Žalobkyňa v prvom rade namietala, že súd prvej inštancie sa neriadil dikciou Zákonníka práce, pričom zdôraznila, že zodpovednosť zamestnávateľa je objektívna. K uvedenému je potrebné uviesť, že zodpovednosť zamestnávateľa podľa § 195 Zákonníka práce je objektívnou zodpovednosťou zamestnávateľa a jej predpokladom nie je zavinenie a v niektorých prípadoch ani protiprávnosť. Na vznik zodpovednosti sa vyžaduje vznik ujmy, škodná udalosť a príčinná súvislosť medzi škodnou udalosťou a škodou. Napriek uvedenému citované ust. § 196 Zákonníka práce tak súdom prvej inštancie, ako aj odvolacím súdom upravuje liberačné dôvody, čo znamená, že zákon uznáva skutočnosti, ktoré majú za následok zbavenie sa zodpovednosti zamestnávateľa (liberačné dôvody). Samotný žalovaný v konaní prostredníctvom svojho konateľa uviedol, že žalobkyňa bola po prijatí do zamestnania zaškoloňovaná na viaceré pracovné stroje pánom B. ktorý bol bezpečnostným a požiarnym technikom. D. pracovné stroje si prechádzali, pretože zamestnanci v rámci náplne svojej práce robia s viacerými pracovnými strojmi, konkrétne žalobkyňa pri pracovnom úraze pracovala na valcovom výsekovom lise s výsekovou formou, ktorá bola určená k uvedenému stroju, ktorá vychádzala raz na jednu stranu a raz na druhú stranu uvedeného lisu. Samotná žalobkyňa v konaní potvrdila, že v čase pracovného úrazu sa ochranný kryt na stroji nachádzal. Na prácu bola preradená po obednej prestávke, nejaký čas na lise pracovala bez problémov, až následne došlo k pracovnému úrazu. Sama uviedla, že pred nástupom na výkon práce na uvedenom lise jej kolegyňa T. ukázala presný postup ako ukladať papier tak, aby sa raznica dotýkala okrajov

uvedeného papiera, aby z neho bolo toľko foriem, koľko sa predpokladá. Vo svojej výpovedi žalobkyňa dňa 26. 06. 2015 potvrdila, že boli školení ohľadne práce na jednotlivých vysekávacích strojoch. Prezenčné listiny ohľadne školenia o bezpečnosti práce podpísala, pretože tieto absolvovala. Bolo im hovorené, aby si dávali pozor na prsty a nedávali ich do stroja. Výslovne potvrdila, že na uvedenom stroji bola zaškolená. Zo zápisnice o výsledku vyšetrovacieho pokusu pracovného úrazu, ktorým bola spôsobená ťažká ujma na zdraví Inšpektorátom práce Nitra zo dňa 19. 06. 2012 vyplynulo, že na valcovom vysekávacom lise FVL2000 bol opakovane vykonaný pracovný úkon rovnaký ako pri vzniku predmetného pracovného úrazu postihnutej C. E.. Bola použitá rovnaká výseková forma a obalový materiál. Po zapnutí lisu za pomoci pohyblivých pásov razitnica prešla cez prítlačacie valce predmetného stroja, bol vyrazený kartónový obal požadovaných parametrov. Celý pracovný proces výroby predmetný kartónový obal prebehol bez komplikácie, a to pri viacnásobnom opakovaní. Kartón na raznici nie je nutné pridržovať po spustení stroja do chodu. Pohyblivé pásy bez komplikácií unášajú raznicu až na druhú stranu cez prítlačacie valce vysekávacieho lisu. Z protokolu Inšpektorátu práce Nitra zo dňa 04. 10. 2011 ohľadne vyšetrovania príčin vzniku pracovného úrazu žalobkyne vyplynulo, že žalobkyňa z neopodstatnených dôvodov a v rozpore so zásadami bezpečnej obsluhy uvedenými v návode na obsluhu pridriavala ľavou rukou roh papiera a to po zachytení raznice rotujúcimi prítlačnými valcami, čím sa jej ruka dostala až pod ochranný kryt, kedy rotujúce valce zachytili prsty ľavej ruky a pritlačili o nože na raznici, čím utrpela závažný pracovný úraz. V protokole sa konštatuje, že žalobkyňa bola zacvičená, oboznámená s návodom na použitie a obsluhu valcového vysekávacieho lisu FVL2000 dňa 03. 09. 2009, čo potvrdila aj vo svojom podaní informácie zo dňa 28. 09. 2011. Konštatuje sa ďalej, že predmetný valcový vysekávací lis bol vybavený potrebnými ochrannými zariadeniami. Mal vydané prehlásenie o zhode s platnými právnymi predpismi a bezpečnosti technického zariadenia vydaných výrobcom dňa 23. 05. 2005. Na predmetnom valcovom vysekávacom lise bola vykonaná odborná prehliadka a skúška dňa 16. 11. 2009, vypracovaná odborným pracovníkom S. Q.. Inšpektorát práce v závere konštatuje zistené nedostatky na strane žalobkyne, ktorá bola preukázateľne oboznámená s predpismi na zaistenie bezpečnosti ochrany zdravia pri práci, ako aj s návodom na obsluhu, čo potvrdila svojim podpisom a v podanej informácii zo dňa 28. 09. 2011 a z neopodstatnených dôvodov a v rozpore so zásadami bezpečnej obsluhy, uvedených v návode na obsluhu, pridriavala ľavou rukou roh papiera a to po zachytení raznice rotujúcimi prítlačenými valcami, čím sa jej ruka dostala do nebezpečného pracovného priestoru stroja, pričom utrpela závažný pracovný úraz. Zo strany zamestnávateľa Kartoma s. r. o., Nové Zámky neboli zistené nedostatky. V konaní bol predložený záznam o odbornej prehliadke a odbornej skúške elektrického zariadenia (č. l. 144), z ktorého vyplýva, že elektrické zariadenie - pracovný stroj vyhovuje STN a je bezpečný a spoľahlivý plynulej prevádzky. Ďalej bol v konaní predložený záznam zo vstupného školenia zo dňa 03. 09. 2009 o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, ktorý bol podpísaný žalobkyňou. V spise sa nachádza aj prezenčná listina (č. l. 162) z výchovy vzdelávania a overovania vedomostí z predpisov BOZP zamestnancov a vedúcich zamestnancov firmy Kartoma s. r. o., kde sa nachádza aj podpis žalobkyne, ktorý v konaní aj potvrdila.

26. Vychádzajúc z vyššie uvedeného odvolací súd, rovnako ako súd prvej inštancie, dospel k záveru, že v konaní bolo preukázané, že žalobkyňa neopodstatnene a v rozpore so zásadami bezpečnej obsluhy porušila predpisy na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a práve porušenie týchto predpisov je jedinou príčinou vzniku úrazu, ktorý bol v príčinnej súvislosti medzi konaním žalobkyne a vznikom pracovného úrazu.

27. Pokiaľ žalobkyňa namietala, že súd prvej inštancie sa nezaoberal skutočnosťou, že plošný lis, ktorý bol zabezpečený ochranným krytom a mal ju chrániť pred pracovným úrazom, sa nevypol, ale vtiahol žalobkyňu ruku až po lakeť, je potrebné opätovne poukázať na výsledky vykonaného dokazovania. Z odborného stanoviska (č. l. 168) Technickej inšpekcie Slovenskej republiky vyplynulo, že uvedený valcový vysekávací lis FVL2000 spĺňa základné požiadavky bezpečnosti technických zariadení overených skúškou. Rovnako z pripojeného certifikátu, ktorý mal platnosť do 28. 02. 2018 vyplynulo, že zariadenie spĺňa základné požiadavky bezpečnosti technických zariadení overených skúškou. Rovnako zo samotného protokolu Inšpektorátu práce Nitra vyplynulo, že žalobkyňa z neopodstatnených dôvodov a v rozpore so zásadami bezpečnej obsluhy pridriavala ľavou rukou roh papiera, pričom zo zápisnice o výsledku vyšetrovacieho pokusu zo dňa 19. 06. 2012 vyplynulo, že kartón na raznici nie je nutné pridržovať po spustení stroja do chodu, pretože pohyblivé pásy bez komplikácií unášajú raznicu až na druhú stranu cez prítlačné valce vysekávacieho lisu. Z uvedených dôvodov odvolací súd nepovažoval túto námietku za relevantnú, majúcu vplyv na právne posúdenie veci.

28. Pokiaľ žalobkyňa v odvolaní namietala, že súd sa nevysporiadal s tým, že zamestnávateľ mal upravovať listiny, a to konkrétne Určenie rozsahu zodpovednosti po pracovnom úraze v dátume podpisu tejto listiny, odvolací súd považuje tieto námietky za právne bezvýznamné a to z dôvodu, že tak súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd neoprel o tieto listiny svoje rozhodnutie, keď súdy si sami riešili základ nároku poškodeného zamestnanca. Napokon je potrebné poukázať aj na vyjadrenie žalobkyni zo dňa 05. 02. 2018 k vyjadreniu žalovaného, kde namietala výpoveď Ing. B., ktorý mal byť v zmluvnom vzťahu so žalovaným a vykonáva pre neho činnosť súvisiacu s bezpečnosťou pri práci, je potrebné uviesť, že táto námietka nebola predmetom odvolania, pričom odvolací súd je viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania, a preto sa odvolací súd k tejto námietke obsiahnutej až v podanom vyjadrení už nevyjadroval a touto námietkou sa nezaoberal.

29. Keďže v konaní sa zamestnávateľ zbavil svojej zodpovednosti celkom, keď preukázal, že jedinou príčinou škody bolo porušenie právnych predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci žalobkyňou ako zamestnankyňou, súd prvej inštancie potom dospel k správne právnemu záveru, že v konaní nebolo preukázané, že žalovaný zodpovedá za vzniknutú škodu, tento sa svojej zodpovednosti v celom rozsahu zbavil, a preto rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým súd žalobu zamietol, odvolací súd podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

30. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP a v odvolaní úspešnému žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

Toto rozhodnutie prijal odvolací senát Krajského súdu v Nitre pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).